Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000496753

Datum
22 september 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
EZK directie Energiemarkt

Bijlage(n)
1

Aan Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Van De DGVB

nota

Kamerbrief voortgang normering slimme hybride warmtepompen

Aanleiding
- In het commissiedebat van 25 maart 2026 heeft u toegezegd in het najaar van 2026 een Kamerbrief te sturen over de normering warmtepompen. Met deze brief geeft u invulling aan deze toezegging.
- In de brief worden de eerste inhoudelijke keuzes voor vormgeving van de opgenomen. Hierop vragen wij uw akkoord.
- Gezien de gedeelde verantwoordelijkheid voor warmtepompen van MVRO (coördinerend minister verduurzaming gebouwde omgeving) en MKGG (beleidsverantwoordelijk voor warmtepompenbeleid), wordt de brief mede namens MKGG gestuurd. De brief wordt parallel aan MKGG voorgelegd voor akkoord.

Geadviseerd besluit
- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met verzenden van de bijgaande Kamerbrief.
- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het uitzonderen van appartementen (gestapelde bouw) en monumenten bij aanvang van de normering in 2029.

Kern
- In het coalitieakkoord is opgenomen dat slimme, hybride warmtepompen per 2029 worden genormeerd en gestimuleerd. Dit is de eerste brief over de normering vanuit dit kabinet. De brief schetst de uitgangspunten voor de verder uitwerking van de normering, de reeds gemaakte keuzes en het vervolgproces.
- In de brief is aangegeven dat de normering via het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl, AMvB onder de Omgevingswet) wordt vormgegeven en geldt op het moment dat de cv-ketel wordt vervangen. Met deze voorstellen heeft u in de nota van 3 juni ingestemd.
- Aanvullend hierop wordt voorgesteld om bij de introductie van de normering appartementen (gestapelde bouw) en monumenten vooralsnog uit te zonderen vanwege praktische bezwaren (zie toelichting). U geeft aan dat over de U-bouw op een later moment een besluit zal worden genomen.
- Er is geen budget gereserveerd voor stimulering na 2030. In de brief wordt daarom een link gelegd met de voorjaarsbesluitvorming 2027. In het coalitieakkoord is afgesproken dat op dat moment besluiten worden genomen over eventueel aanvullende klimaatmaatregelen. Daar deze maatregel grote

impact zal hebben op de verduurzaming van de gebouwde omgeving, is de verwachting dat deze maatregel onderdeel zal zijn van de voorjaarsbesluitvorming.
- Voorts schetst de brief het vervolgproces voor de uitwerking van de norm en het volgende communicatiemoment met de Kamer.

Toelichting

Eerste inhoudelijke keuzes

In de brief worden de eerste contouren van de norm geschetst. Wij stellen voor om appartementen en monumenten bij de introductie per 2029 uit te zonderen van de normering. Deze uitzonderingen waren ook van toepassing bij de eerdere uitwerking onder Rutte IV. Mogelijk kunnen appartementsgebouwen op een later moment (na 2029) wel onderdeel worden van de normering.

Appartementen
- Er spelen een aantal complicerende factoren waardoor normering per 2029 hier niet haalbaar is. Dit heeft betrekking op gebrek aan ruimte in veel appartementen waardoor plaatsing niet altijd mogelijk is, het niet altijd kunnen voldoen aan de wettelijke geluidsnormen en gecompliceerde besluitvorming in VvE's voor het kunnen plaatsen van en warmtepomp.
- Daarnaast is het soms wenselijk dat appartementen gebruikmaken van een collectieve warmtepomp, in plaats van meerdere individuele. De normering is echter gericht op individuele woningeigenaren bij vervanging van de cv-ketel.
- Ten slotte zijn wijken met gestapelde bouw vaak geschikt voor een warmtenet. Met het uitzonderen van gestapelde bouw wordt in die wijken de uitrol van een warmtenet niet belemmerd.

Monumenten
- Monumenten hebben in de regel een vergunning nodig voor een warmtepomp. Er is sprake van twee conflicterende juridische normen in de situatie dat een eigenaar van een monument geen vergunning krijgt, maar wel onder de normering warmtepompen valt. Om dat te voorkomen wordt voorgesteld monumenten uit te zonderen.
- Dit is ambtelijk afgestemd met OCW, als beleidsverantwoordelijk departement voor monumenten.

Vervolgproces
- Er lopen een aantal beleidsinhoudelijke trajecten die nader onderzoek vergen, bijvoorbeeld ten aanzien van het uitzonderen van warmtenetten, de rol van utiliteitsbouw, hoe om te gaan met airco's en de impact op cumulatief geluid.
- Daarnaast start binnenkort een extern onderzoek naar de economische impact van de normering op verschillende groepen woningeigenaren. Het doel hiervan is tot varianten te komen voor een logische, uitvoerbare en begrijpelijke reikwijdte van de normering.
- Begin 2027 informeren we u over de uitkomsten van de verdere uitwerking en het externe onderzoek. Die uitkomsten dienen ook als voorbereiding voor de onderhandelingen voor de klimaatbesluitvorming in 2027.
- Na de klimaatbesluitvorming in 2027 wordt de Kamer geïnformeerd over de voorgenomen vormgeving en zal het voorstel in consultatie worden gebracht. Na de consultatie wordt de AMvB in voorhang gebracht. Dit zal naar verwachting na de zomer van 2027 zijn.

Politieke context

- De maatregel zelf is aangekondigd in het coalitieakkoord en heeft daarmee in principe steun van de coalitie. Tegelijk ligt de maatregel om verschillende redenen politiek gevoelig binnen de Kamer, maar ook daarbuiten.
- In het commissiedebat van 14 oktober zal de maatregel zeer waarschijnlijk onderdeel zijn van het debat, daar dit het eerste inhoudelijke communicatiemoment is over de norm. Dit is integraal onderdeel van de voorbereiding van het commissiedebat.
- In het vorige debat zijn er moties ingediend om de maatregel weer in te trekken. Die hebben het niet gehaald.

Communicatie

In overleg met COMM worden een nieuwsbericht en uitingen voor social media voorbereid.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief	